

Sygn. akt III AUa 919/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bożena Grubba
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSA Małgorzata Gerszewska (spr.)
Protokolant:	sekr. sądowy Sylwia Gruba

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2018 r. w Gdańsku

sprawy (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., B. Ś., K. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o składki

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 listopada 2016 r., sygn. akt VII U 2768/15

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Okręgowemu w Gdańsku VII Wydziałowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Bożena Grubba SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń

Sygn. akt III AUa 919/17

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 16 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. podwyższył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne B. Ś., jako pracownika u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. za okres od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r.

Decyzją nr (...) z dnia 16 października 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. podwyższył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne K. B., jako pracownika u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. za okres od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r.

Odwołanie od powyższych decyzji wywiódł płatnik składek (...) sp. z o.o. w P., zarzucając:

1. naruszenie art. 91 ust. 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i oparcie decyzji również na protokole kontroli (...) sp. z o. o., gdy tymczasem zgodnie z art. 91 ust. 5 s.u.s. podstawę wydania decyzji może stanowić wyłącznie protokół kontrolowanego Płatnika, czyli (...) sp. z o.o.;

2. naruszenie art. 7, 75, 77 i 86 k.p.a. w zw. z art. 123 s.u.s. i art. 87 ust. 1 pkt 1), 3), 5), 6) s.u.s. - poprzez ich niezastosowanie oraz brak wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego w niniejszej sprawie w postaci nie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania ubezpieczonych przy udziale Płatnika lub też umożliwienia zadania pytań w innej formie ubezpieczonym;

3. naruszenie art. 80 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jak również art. 79 k.p.a. w związku z uniemożliwieniem płatnikowi uczestnictwa w przesłuchaniu świadków;

4. naruszenie art. 7, 75, 77 i 86 k.p.a. w zw. z art. 123 s.u.s. i art. 87 ust. 1 pkt 1), 3), 5), 6) s.u.s. - poprzez ich niezastosowanie i brak wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego w niniejszej sprawie w postaci nie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania zarządu (...) sp. z o.o. na okoliczność prac świadczonych przez B. Ś. i K. B.;

5. naruszenie art. 7, 75, 77 i 86 k.p.a. w zw. z art. 123 s.u.s. i art. 87 ust. 1 pkt 1), 3), 5), 6) s.u.s. - poprzez ich niezastosowanie i brak wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia materiału dowodowego w niniejszej sprawie w postaci nie przeprowadzenia czynności zmierzających do wyjaśnienia, czy prace wykonywane w ramach umowy zlecenia przez ubezpieczone były pracami świadczonymi ostatecznie na rzecz pracodawcy, czy też ich wyłącznym beneficjentem był zleceniodawca, czyli (...) sp. z o.o.;

6. naruszenie art. 80 k.p.a. w zw. z art. 123 s.u.s. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez dokonanie nieprawidłowej oceny pracy wykonywanej przez ubezpieczone na podstawie umowy zlecenia w (...) sp. z o. o. oraz na podstawie umowy o pracę w (...) sp. z o.o., która to ocena jest sprzecznych z logiką i doświadczeniem życiowym;

7. naruszenie art. 8 ust. 2a s.u.s. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie ubezpieczonego za pracownika (...) sp. z o.o. tylko na tej podstawie, że praca z umowy pracę świadczona była w tej samej lokalizacji, co praca z umowy zlecenia.

8. naruszenie art. 8 ust. 2a s.u.s. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie ubezpieczonego za pracownika (...) sp. z o.o. również w stosunku do ubezpieczonego, który nie wykonuje umowy zlecenia, a tym samym uznanie, że podstawę wymiaru składek stanowić będą wszelkie świadczenia otrzymywane przez ubezpieczonego w (...) sp. z o.o.;

9. wystąpienie do ubezpieczonych z pisemnymi pytaniami, które zostały celowo sformułowane w ten sposób, aby pominąć obowiązek ustalenia przez organ, na czyją rzecz świadczona była praca w ramach umów zlecenia;

10. uznanie, że praca wykonywana była pod nadzorem C. R., gdy tymczasem organ jest w posiadaniu dokumentów, z których jasno wynika, że C. R. nie pracował w (...) sp. z o.o., a więc nie mógł wydawać poleceń pracownikom płatnika.

11. naruszenie art. 79 ust. 6 pkt 3, art. 79a ust. 6 pkt 5 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 89 ust. 1a pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; w zawiadomieniu o zamiarze wszczęcia kontroli oraz w upoważnieniu podano jedynie nazwę skróconą przedsiębiorcy tj. (...) sp. z o.o., gdy tymczasem ustawa wymaga oznaczenia przedsiębiorcy;

12. naruszenie art. 79 ust. 6 pkt 4, art. 79a ust. 6 pkt 6 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz art. 89 ust. 1 pkt 7 s.u.s. poprzez nieprawidłowe wskazanie zakresu kontroli;

13. naruszenie art. 91 ust. 4 s.u.s. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i nienależyte rozpatrzenie zastrzeżeń do protokołów z kontroli przeprowadzonej w (...) sp. z o. o., a także poprzez brak przeprowadzenia dodatkowych czynności kontrolnych, o które wnioskował płatnik;

14. naruszenie art. 107 § 3 k.p.a. w zw. z art. 123 s.u.s. - poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i sporządzenie uzasadnienia faktycznego decyzji bez wskazania faktów, które organ uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, a także przyczyn, z powodu których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o:

- uwzględnienie odwołań i zmianę zaskarżonych decyzji w całości poprzez stwierdzenie, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe, zdrowotne B. Ś. i K. B. powinno stanowić wyłącznie wynagrodzenie za pracę w (...) sp. z o.o., a nie wynagrodzenie za pracę powiększone o wynagrodzenie z tytułu wykonywania zlecenia na rzecz (...) sp. z o.o.;

- zasądzenie od pozwanego na rzecz płatnika kosztów zastępstwa procesowego w wysokości sześciokrotności stawki wynikającej z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu;

- połączenie do łącznego rozpoznania wszystkich spraw z odwołań (...) sp. z o.o. od decyzji ZUS.

W odpowiedzi na odwołania pozwany wniósł o ich oddalenie.

Postanowieniem z dnia 27 stycznia 2016 r. sprawa z odwołania (...) sp. z o. o. dotycząca wymiaru składek wobec K. B. została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą dotyczącą wymiaru składek wobec B. Ś..

W piśmie procesowym z dnia 29 lutego 2016 r. uczestnik postępowania (...) sp. z o.o. w P. wniósł o uwzględnienie odwołań na koszt organu rentowego.

Wyrokiem z dnia 9 listopada 2016 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych:

1. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne B. Ś. u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. w okresie od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. stanowią wyłącznie kwoty uzyskane z tytułu umowy o pracę, jaka łączyła te strony,

2. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne K. B. u płatnika składek (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. stanowią wyłącznie kwoty uzyskane z tytułu umowy o pracę, jaka łączyła te strony,

3. zasądził od organu rentowego na rzecz (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

4. zasądził od organu rentowego na rzecz (...) sp. z o.o. w P. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, wskazując następujące motywy rozstrzygnięcia:

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym od 18 lipca 2001 r. Prezesem zarządu spółki jest D. R., a prokurentami - J. P. i H. P.. Siedziba spółki mieści się na ul. (...) w P.. Przedmiotem działalności spółki jest produkcja urządzeń, które są sprzedawane pod marką kontrahentów. Spółka w istocie sprzedaje swoje moce produkcyjne poszczególnym kontrahentom. Spółka bazuje na własnych pracownikach produkcyjnych zatrudnionych na umowy o pracę.

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. została zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym w 2012 r. i powstała z przekształcenia (...) spółki akcyjnej. Prezesem zarządu spółki jest J. P., a prokurentem - H. P.. Siedziba spółki mieści się na ul. (...) w P.. Spółka działa na rynku produkcji telewizyjnej i kas fiskalnych. W przeszłości produkowała telewizory pod marką T., obecnie pomimo zakończenia produkcji telewizorów firma zajmuje się dostarczaniem pilotów oraz instrukcji. Spółka bazuje na własnych pracownikach produkcyjnych zatrudnionych na umowy o pracę.

Współpraca między spółkami wykonywana jest w niewielkim zakresie i polega na tym, że (...) produkuje dla (...) akcesoria do dekoderek, np. piloty. Spółki rozliczają się godzinowo lub „na sztuki”.

B. Ś. była zatrudniona w (...) na podstawie umowy o pracę w okresie od 1 grudnia 2009 r. do 21 stycznia 2012 r. na stanowiskach: pracownika w dziale zakupów (z wynagrodzeniem 1.640 zł brutto), młodszego specjalisty w dziale zakupów (z wynagrodzeniem 1.640 zł brutto), specjalisty w dziale zakupów (z wynagrodzeniem 1.640 zł brutto) i specjalisty ds. wyceny (z wynagrodzeniem 3.490 zł brutto). Początkowo była zatrudniona w pełnym wymiarze czasu, od 1 października 2010 r. w wymiarze 9/10 etatu. Pracę świadczyła w wymiarze 9/10 etatu od poniedziałku do piątku w P. na ul. (...). Ubezpieczona w ramach umowy o pracę dbała o terminowość dostaw, zajmowała się budowaniem bazy dostawców, nawiązywaniem współpracy i utrzymywaniem kontaktów z polskimi i zagranicznymi producentami oraz dystrybutorami branży elektronicznej.

W okresie objętym sporem ubezpieczona świadczyła usługi na rzecz (...): dokonywała rozliczeń (...) spółki O, sporządzała wyceny, przeliczenia ekonomiczne np. cen, wartości materiałów poprodukcyjnych, ogólne statystyki. Efekt tych prac wykorzystywało wyłącznie (...), nie dotyczył on zaś działalności (...).

Z tytułu umów zleceń B. Ś. otrzymała wynagrodzenie: w 2011 r.: w styczniu – 1.055 zł, w lutym – 1.460 zł, w marcu – 1.620 zł, w kwietniu – 1.525 zł, w maju – 1.525 zł, w czerwcu – 1.525 zł, w lipcu – 1.610 zł, w sierpniu – 1.525 zł, we wrześniu – 1.505 zł, w październiku – 1.525 zł, w listopadzie – 1.685 zł, w grudniu – 1.700 zł; w 2012 r.: w styczniu – 1.530 zł, w lutym 355,00 zł.

K. B. była zatrudniona w (...) w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 7 października 2009 r. do 28 lutego 2014 r. na stanowiskach: asystenta w dziale zakupów, młodszego specjalisty w dziale zakupów, specjalisty ds. zakupów, specjalisty ds. rozwoju biznesu, Program Managera - z wynagrodzeniem od 1 stycznia 2011 r. 1.640 zł brutto, od 1 lutego 2012 r. 3.100 zł brutto. W okresie objętym sporem ubezpieczona dokonywała zakupów na produkcję, poszukiwała nowych klientów, była opiekunem puli klientów.

W okresie objętym sporem ubezpieczona świadczyła usługi na rzecz (...). W ramach tych umów ubezpieczona dokonywała rozliczeń finansowych spółki (...). Efekt tych prac wykorzystywało wyłącznie (...), nie dotyczył on zaś działalności (...).

Z tytułu umów zleceń K. B. otrzymała wynagrodzenie: w 2011 r.: w styczniu – 1.330 zł, w lutym – 1.940 zł, w marcu – 2.055 zł, w kwietniu – 2.020 zł, w maju - 1.980 zł, w czerwcu – 1.950 zł, w lipcu – 1.875 zł, w sierpniu – 1.950 zł, we wrześniu – 1.915 zł, w październiku – 2.070 zł, w listopadzie – 2.430 zł, w grudniu – 2.185 zł; w 2012 r.: w styczniu – 2.060 zł, w lutym – 2.100 zł, w marcu – 2.015 zł, w kwietniu – 1.700 zł, w maju – 1.455 zł, w czerwcu - 1.385 zł, w lipcu – 1.205 zł, w sierpniu – 1.445 zł, we wrześniu - 1.285 zł, w październiku -1.194 zł, w listopadzie – 1.194 zł, w grudniu – 1.149 zł; w 2013 r.: w styczniu – 1.149 zł, w lutym – 1.149 zł, w marcu – 1.149 zł, w kwietniu – 1.149 zł, w maju – 1.171 zł, w czerwcu – 1.160 zł, w lipcu – 1.149 zł, w sierpniu – 1.375 zł, we wrześniu – 1.217 zł, w październiku – 1.379 zł, w listopadzie – 1.379 zł, w grudniu – 1.856 zł.

Czynności realizowane przez B. Ś. oraz K. B. w ramach umowy zlecenia były świadczone w różnych godzinach, w tym w godzinach pracy spółki (...).

W okresie objętym sporem C. R. prowadził działalność gospodarczą, w ramach której współpracował z (...). Pozyskiwał nowych klientów i przeprowadzał analizy rynkowe. Przy realizacji swoich zadań C. R. współpracował z B. Ś. i K. B.,

które przekazywały mu dane do ofert. C. R. nie był przełożonym B. Ś. i K. B., nie wydawał im poleceń. Świadek nie wykonywał żadnych czynności, ani nie świadczył usług na rzecz spółki (...).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę w spółce (...), której przedmiotem była prawidłowość i rzetelność obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń oraz dokonywanie rozliczeń z tego tytułu, prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe oraz wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych dla celów ubezpieczeń społecznych.

W okresie od 10 marca 2015 r. do 10 czerwca 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przeprowadził kontrolę o tożsamym zakresie w spółce (...).

Na podstawie dokonanych ustaleń, a także wyników ustaleń kontroli w (...) inspektorzy kontroli uznali, iż praca świadczona na podstawie umów cywilnoprawnych z (...), przez pozostające jednocześnie w stosunku pracy z (...) B. Ś. i K. B. jest faktycznie wykonywana na rzecz ich pracodawcy czyli (...) oraz że uzyskane z tego tytułu przychody nie zostały wliczone do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przez płatnika składek (...) z tytułu stosunku pracy.

(...) złożyła zastrzeżenia do protokołu kontroli, które jedynie częściowo zostały uwzględnione przez organ rentowy.

Wobec nie złożenia przez płatnika składek korekt dokumentów rozliczeniowych, spornymi w sprawie decyzjami nr (...) z dnia 16 października 2015 r. organ ubezpieczeniowy podwyższył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne B. Ś. i K. B., jako pracowników u płatnika składek (...) za okresy od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. w przypadku B. Ś. oraz do grudnia 2013 r. w przypadku K. B..

Prawomocnym wyrokiem z dnia 12 lipca 2016 r. w sprawie o sygn. akt VIII W 3555/15 Sąd Rejonowy Gdańsk – Południe w Gdańsku Wydział VIII Karny uniewinnił D. R. obwinioną o to, że jako prezes (...) utrudniła przeprowadzenie kontroli poprzez to, że w dniu 27 kwietnia 2015 r. w siedzibie spółki tj. P., ul. (...), nie udostępniła i nie przedłożyła do kontroli wszystkich żądanych dokumentów, tj. polityki rachunkowości ze szczególnym uwzględnieniem planu kont, zasad ewidencji na kontach, oraz kompletnej dokumentacji z akt osobowych pracowników.

Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w aktach organu rentowego co do postępowania w sprawie (...) oraz na przekonujących i wzajemnie się uzupełniających zeznaniach przedstawiciela uczestnika J. P. oraz świadka C. R..

Sąd stanął na stanowisku, że zaoferowany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na poczynienie odmiennych ustaleń w zakresie charakteru i efektów umów o świadczenie usług jakie łączyły (...) z uczestniczkami postępowania, niż te które wynikają z zeznań J. P.. Przede wszystkim tak w aktach kontroli, jak też w toku postępowania sądowego nie zostały przedstawione pisemne umowy dotyczące K. B., co się zaś tyczy B. Ś., to umowy z dnia 3 stycznia 2011 r. i z dnia 3 stycznia 2012 r. nie zostały podpisane przez uczestniczkę, stąd nie mogły stanowić potwierdzenia uzgodnień między stronami w omawianej kwestii.

W ocenie Sądu, brak było również podstaw do poczynienia ustaleń w zakresie stanu faktycznego, w oparciu o pochodzące z postępowania administracyjnego pisemne wyjaśnienia B. Ś. i K. B., a to z tej przyczyny, że nie zostały opatrzone, przez nie, stosownymi podpisami.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy zachodzą przesłanki do uznania uczestniczek postępowania B. Ś. i K. B. za pracowników Spółki (...) również w zakresie czynności wykonywanych przez nie na podstawie umów zlecenia (o świadczenie usług) zawartych z (...), a w konsekwencji, czy uzyskany z tego tytułu przychód należy uwzględnić w podstawie wymiaru składek na pracownicze ubezpieczenia w okresach i w kwotach podanych w zaskarżonych decyzjach.

Analizując powyższą kwestię, Sąd zważył, że zgodnie z treścią art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 2009 r. o systemie ubezpieczeń społecznych za pracownika uważa się osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Stosownie do treści art. 18 ust. 1 i 2 powołanej ustawy w zw. z § 1 i 2 Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe stanowi przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych osiągniany przez pracowników z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy z wyjątkiem składników wymienionych w § 2 rozporządzenia. Zgodnie z art. 18 ust. 1a ustawy systemowej, w przypadku osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia, jeżeli umowę taką zawarły z pracodawcą, z którym pozostają w stosunku pracy lub, jeżeli w ramach takiej umowy wykonują pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostają w stosunku pracy, w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe uwzględnia się również przychód z tytułu umowy zlecenia.

Art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych umów prawa cywilnego, przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy. Drugą, jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która umowę taką zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej, zawartej z nim lub inną osobą. W konsekwencji, nawet, gdy osoba ta (pracownik) zawarła np. umowę zlecenia z osobą trzecią, to pracę w jej ramach wykonuje faktycznie dla swojego pracodawcy (uzyskuje on rezultaty jej pracy).

Przekładając powołane przepisy na grunt analizowanej sprawy, odnosząc się do zarzutów skarżącego, w pierwszym rzędzie Sąd wskazał, że postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego i kwestia wad decyzji administracyjnych pozostaje poza jego przedmiotem. Sąd ubezpieczeń społecznych - jako sąd powszechny - może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego (por. uchwały Sądu Najwyższego z 21 listopada 1980r., III CZP 43/80, OSNCP 1981 nr 8, póż. 142, z 27 listopada 1984r., III CZP 70/84, OSNCP 1985 nr 8, póż. 108 oraz z 21 września 1984r., III CZP 53/84, OSNCP 1985 nr 5-6, póż. 65), jako przedmiotu odwołania. Sytuacja taka w przedmiotowej sprawie nie zachodzi.

Niemniej jednak, zdaniem Sądu, nie mogły pozostać bez wpływu te zarzuty skarżącego, które dotyczą treści protokołu sporządzonego przez organ rentowy w wyniku kontroli przeprowadzonej w (...). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w tezie do wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r., sygn. I UK 156/13, protokół kontroli, będący opisem ustaleń kontroli, którego obligatoryjną treść określa art. 91 ust. 1 u.s.u.s., jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. Protokół ten, jako dokument urzędowy sprawozdawczy (narratywny), korzysta z domniemania zgodności z prawdą. Przyjmuje się również bez zastrzeżeń, iż generalnie rolą skarżącego przed Sądem I instancji jest wzruszenie domniemania zgodności z prawdą tego dokumentu.

Tymczasem, słusznie argumentował skarżący, iż zarówno protokół kontroli, jak i wydane na jego podstawie, decyzje dotyczące uczestniczek postępowania oparto na ustaleniach protokołu kontroli przeprowadzonej w (...) (w szczególności dotyczy to przesłuchania K. B.), których nie dołączono ani do akt postępowania administracyjnego ani do akt niniejszej sprawy, mimo że zarzut taki stawiany był już w treści odwołania. Zdaniem Sądu, nie sposób było również przyjąć bezkrytycznie ustaleń protokołu i zaskarżonych decyzji z tej przyczyny, co było już sygnalizowane wyżej, że pisemne wyjaśnienia uczestniczek, jakie miały złożyć w toku postępowania administracyjnego, nie zostały przez nie podpisane, co narusza art. 70 k.p.a. Brak było także podstaw, by uznać za wykazane sporne okoliczności na

podstawie notatki z rozmowy telefonicznej jaką miał przeprowadzić inspektor ZUS B. J.. Jak zasadnie wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 21 listopada 2001 r. (I SA/Gd 306/99) notatka służbowa nie może zastąpić środków dowodowych przewidzianych w nast. 75 i nast. k.p.a.

W ocenie Sądu, skarżący słusznie podważył podstawę ustaleń zawartych w treści protokołu kontroli, który poprzedził wydanie zakażonych decyzji. Skutkiem tego, to pozwany winien był w toku postępowania przed Sądem, wykazać zasadność swego stanowiska. Zaoferowany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala jednak na poczynienie ustaleń odmiennych od twierdzeń skarżącego.

Jak wynika z poczynionych w sprawie ustaleń, uczestniczki postępowania niewątpliwie świadczyły usługi na rzecz (...) (art. 734 – 751 k.c.). Zawarcie takich umów nie wymaga zachowania formy pisemnej, a potwierdzeniem wykonania usług są dokumenty, z których wynika zapłata za wykonane czynności. Fakt zawarcia stosownych umów potwierdził również przedstawiciel (...) J. P., który zeznał, iż B. Ś. i K. B. dokonywały w tym zakresie rozliczeń finansowych, sporządzały wyceny, przeliczenia ekonomiczne np. cen, wartości materiałów poprodukcyjnych, ogólne statystyki. Efekt tych prac wykorzystywało wyłącznie (...), nie dotyczył on zaś działalności (...).

Niewątpliwie zdarzało się, że uczestniczki wykonywały czynności w ramach umów, które łączyły je z (...) w godzinach świadczenia pracy dla (...). Jednak, w ocenie Sądu, w omawianym aspekcie, należało wziąć pod uwagę, iż obie spółki mimo, iż są osobnymi podmiotami prawa handlowego ze względu na swoją historię, a także wzajemne zależności personalne działają jak firma rodzinna. Stan ten wpływa na organizację pracy w obu podmiotach.

Jednocześnie Sąd zaznaczył, że działalności (...) i (...) nie pokrywają się. (...) bowiem świadczy usługi produkcyjne – wynajmuje produkcję swoim klientom w ramach outsourcingu, podczas gdy (...) działa na rynku produkcji telewizorów i kas fiskalnych, zatem tworzy produkty własne. Spółki są odrębnymi podmiotami gospodarczymi, mają własną (różną) bazę klientów, zawierają własne kontrakty, prowadzą odrębną gospodarkę finansową. (...) współpracuje z (...) jedynie w niewielkim zakresie, bowiem produkuje akcesoria do dekoderek telewizji satelitarnej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd stanął na stanowisku, że brak jest podstaw do przyjęcia, by w ustalonym stanie faktycznym zastosowanie znalazł art. 8 ust. 2a ustawy systemowej, albowiem nie zostało ustalone, że beneficjentem efektów umów cywilnoprawnych, jakie łączyły uczestniczki postępowania był ostatecznie (...), a zatem, nie zostały spełnione przesłanki objęcia oskładkowaniem wynagrodzenia wypłaconego ubezpieczonym w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z (...), przez (...). W konsekwencji powyższego, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje, o czym orzekł, jak w punkcie 1 i 2 wyroku.

W punkcie 3 i 4 wyroku Sąd orzekł o kosztach zastępstwa procesowego kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik sporu, na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz art. 108 k.p.c. oraz § 6 pkt 5 i 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz. U. 2013 r., poz. 461). Mając na uwadze powyższe Sąd zasądził zwrot kosztów zastępstwa procesowego należnych skarżącej od pozwanego ustalając je w stawce minimalnej za każdą z połączonych spraw biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu, która w sprawie dot. B. Ś. wynosiła 20.145 zł – stawka minimalna 2.400 zł, natomiast w sprawie dot. K. B. wynosiła 57.433 zł – stawka minimalna 3.600 zł, jak również rodzaj i stopień zawilosci sprawy, nakład pracy pełnomocnika oraz jego wkład pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i jej rozstrzygnięcia.

Apelację od wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaskarżając go w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie prawa materialnego:

- art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne przyjęcie, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne B. Ś. w okresie od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. oraz K. B. w okresie od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. stanowi wyłącznie kwota uzyskana z tytułu umowy o pracę zawartej z (...) Sp. z o.o.

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) dokonanie przez Sąd I instancji błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę orzekania, mających istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, w szczególności w postaci błędnego przyjęcia, że nie zostały spełnione przesłanki objęcia oskładkowaniem wynagrodzenia wypłaconego ubezpieczonym w ramach umów cywilnoprawnych zawartych z (...) Sp. z o.o. przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą;

b) naruszenie art. 233 § 1 w zw. z 227 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji wadliwej i oczywiście błędnej oceny materiału dowodowego, z naruszeniem podstawowych zasad logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez pominięcie wyjaśnień składanych przez B. Ś. oraz K. B. w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, które miały dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie;

c) art. 224 § 1 i art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez brak dopuszczenia z urzędu dowodu dotyczącego:

- B. Ś. w postaci notatki służbowej z dnia 28 maja 2015 r. oraz wyjaśnień złożonych przez ubezpieczoną i przesłanych do pozwanego w dniu 8 maja 2015 r., umów zleceń z dnia 3 stycznia 2011 r. oraz z dnia 3 stycznia 2012 r.;

- K. B. w postaci wyjaśnień przesłanych w dniu 27 maja 2015 r. wyjaśnień złożonych do protokołu pokontrolnego z dnia 16 maja 2015 r., strona 10 protokołu, mimo iż w świetle ustalonych faktów i okoliczności, konieczność przeprowadzenia dowodów jest oczywista z punktu widzenia wszechstronnego wyjaśnienia sprawy;

d) art. 299 k.p.c. w zw. z art. 302 § 1 k.p.c. poprzez ograniczenie dowodu przesłuchania stron do przesłuchania wyłącznie strony skarżącej w osobie wspólnika Spółki (...) oraz świadka prowadzącego działalność, w ramach której współpracował z (...) Sp. z o.o.;

e) naruszenie art. 99 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, poprzez ich błędne zastosowanie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w niewłaściwej wysokości.

Wskazując na powyższe, pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie odwołania, względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz o zasądzenie od skarżących zwrotu kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko apelujący wskazał, że jak wynika z okoliczności sprawy B. Ś. w miesiącach: od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r., a K. B. w miesiącach: od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. uzyskały przychód z tytułu wykonywania pracy w ramach zawartych z firmą (...) Sp. z o.o. umów zleceń na rzecz płatnika składek (...) Sp. z o.o., z którym jednocześnie pozostawały w stosunku pracy. Uzyskane przychody z tego tytułu nie zostały wliczone do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne przez firmę (...) Sp. z o.o. z tytułu stosunku pracy. Zakres zawartych umów nie był w żaden sposób ograniczony i mógł być dowolnie modyfikowany przez strony.

W pisemnych wyjaśnieniach złożonych przez K. B. ubezpieczona podała, że praca w firmie (...) Sp. z o.o. wykonywana była w tych samych godzinach, co w firmie (...) Sp. z o.o., nie było podziału godzin pracy pomiędzy obiema spółkami. Praca w ramach umowy zlecenia była również wykonywana w tych samych lokalizacjach tj. ul. (...) 1 oraz ul. (...) w P.. W protokole przesłuchania z dnia 1 grudnia 2014 r. ubezpieczona zeznała, że prace z tytułu zawartych umów zleceń z firmą (...) Sp. z o.o., były zlecane przez te same osoby, którym podlegała z tytułu umowy o pracę. Praca była wykonywana w czasie 8 godzinnego czasu pracy w spółce (...), ponadto prace wykonywane na podstawie zawartych umów zleceń były powiązane z pracami wykonywanymi w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę w firmie (...).

Pozwany zaznaczył, że jak wynika z danych zawartych w Krajowym Rejestrze Sądowym postanowieniem z dnia 18 lipca 2001 r., sygn. akt GD XII Ns -REJ K.RS/4887/1/470 wpisano do rejestru przedsiębiorców KRS (...) (...)Sp. z

o.o. (obecnie (...) sp. z o.o.), którego współnikami byli: J. P. i (...)SA (obecnie (...) Sp. z o.o.). Zgodnie z aktualnym odpisem z rejestru przedsiębiorców nr KRS (...) z dnia 27 lutego 2015 r. nazwa spółki brzmi (...) Sp. z o.o. siedziba i adres podmiotu: (...)-(...) P. ul. (...), zaś jej współnikami są: J. P. oraz (...) Sp. z o.o. (Nr KRS (...), REGON: (...)) z siedzibą w P., ul (...), a współnikiem i Prezesem Zarządu spółki (...) jest J. P. . Prokurenci (...) Sp. z o.o.: J. P. prokura samoistna oraz H. P. prokura samoistna (oddzielna). Zgodnie z zaświadczeniem o numerze identyfikacyjnym REGON (...) przeważającą działalnością (...) Sp. z o.o. jest produkcja sprzętu elektrycznego, gdzie indziej nie sklasyfikowana, z wyjątkiem działalności usługowej, natomiast zgodnie z zaświadczeniem o numerze identyfikacyjnym REGON (...) przeważającą działalnością (...) Sp. z o.o. jest produkcja elementów elektronicznych. Spółka (...) jest związana w zakresie prowadzenia działalności umową ze spółką (...), którą okazano w toku kontroli, jednak odmówiono wydania jej kopii. (...) Sp. z o.o. zatrudnia w ramach umów cywilnoprawnych osoby pozostające w zatrudnieniu w (...) Sp. z o.o.

W opinii pozwanego, Sąd I instancji w sposób niewłaściwy ocenił przesłanki wykonywania umów zleceń przez ubezpieczone. Sąd I instancji poprzestał jedynie na wyjaśnieniach złożonych przez prezesa zarządu J. P. oraz C. R., co do charakteru i efektów umów o świadczenie usług, jakie łączyły (...) z ubezpieczonymi. Sami świadkowie jednak, to osoby które są zainteresowane korzystnym dla (...) Sp. z o.o. rozstrzygnięciem. Pierwszy świadek to współnik spółki (...) J. P., drugi natomiast to C. R. prowadzący własną działalność gospodarczą, w ramach której współpracował z (...) Sp. z o.o. Trudno składać wyjaśnienia uznać za wiarygodne. Ponadto Sąd I instancji ustalając stan faktyczny odmówił wiarygodności wyjaśnieniom złożonym przez ubezpieczone w toku czynności kontrolnych. Skarżący podkreślił, że ustalenia w sprawie B. Ś. oparto o wyjaśnienia nadesłane przez ubezpieczoną, a nie tylko - wbrew twierdzeniom Sądu - w oparciu o rozmowę telefoniczną, podczas której uzyskano jedynie dodatkowe informacje. Ponadto ubezpieczona przesała pocztą umowy zlecenia, podpisane przez J. P., których nie przedłożono do kontroli informując, że zawierane są tylko w formie ustnej.

Pozwany podkreślił także, że Sąd Okręgowy nie przeanalizował, a wręcz pominął kwestię, wykonywania działalności gospodarczej przez obu płatników pod tym samym adresem działalności. Sąd przyznał, iż jest to firma rodzinna, a nawet to, że ubezpieczone wykonywały czynności w ramach umów zleceń, które łączyły je z (...) Sp. z o.o. w godzinach świadczenia pracy dla (...) Sp. z o.o. i mimo to stanął na stanowisku, że w sprawie nie zachodzi sytuacja, o której mowa w art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podczas gdy - jak wskazywał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 2 września 2009 r. (sygn. akt II UZP 6/09) - pracodawca, którego pracownik wykonuje na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z osobą trzecią, jest płatnikiem składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu tej umowy (art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

Nadto, apelujący wskazał, że Sąd I instancji naruszył art. 98 § 1 k.p.c. oraz błędnie zastosował § 6 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Sąd Okręgowy ustalił zwrot kosztów zastępstwa procesowego biorąc pod uwagę wartość przedmiotu sporu - przyjmując dla B. Ś. 20.145 zł. dla K. B. 57,433 zł. Wyliczenie Sądu stoi w sprzeczności z informacją Zakładu przekazaną na zobowiązanie Sądu w dniu 26 października 2016 r., w którym Zakład ustalił, iż wartość przedmiotu sporu dla B. Ś. wynosi 7 392,25 zł, zaś dla K. B. 21 742,25 zł. Wynika ona z różnicy pomiędzy składkami odprowadzonymi a kwotą składek należnych. W związku z powyższym, zgodnie ze stawkami minimalnymi wskazanymi rozporządzeniem, koszty zastępstwa procesowego (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. w razie uwzględnienia wniesionych odwołań winny być ustalone w oparciu o przedłożone przez ZUS kwoty, które wyniosły odpowiednio 2400 zł. oraz 1200 zł. Wymiar kwot po 3600 zł. zasądzonych przez Sąd I instancji na ręce każdego ze skarżących ustalony został z naruszeniem powyższych regulacji.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik (...) Sp. z o.o. i (...) Sp. z o.o. wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na rzecz każdego z wymienionych podmiotów kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja skutkowała uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Prawidłowe rozstrzygnięcie każdej sprawy uzależnione jest od spełnienia przez sąd orzekający dwóch naczelných obowiązków procesowych, tj. przeprowadzenia postępowania dowodowego w sposób określony przepisami kodeksu postępowania cywilnego oraz dokonania wszechstronnej oceny całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej. Rozstrzygnięcie to winno również znajdować poparcie w przepisach prawa materialnego adekwatnych do poczynionych ustaleń faktycznych. Kontrola instancyjna zaskarżonego orzeczenia ma natomiast na celu ustalenie, czy w sprawie będącej przedmiotem rozpoznania sąd pierwszej instancji sprostał w/w wymogom. Jednocześnie nie jest możliwe zweryfikowanie poprawności zastosowania przepisów prawa materialnego, bez prawidłowego ustalenia stanu faktycznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 19 marca 2008 r., I PK 256/07, OSNP 2009 nr 15-16, poz. 192; 9 maja 2008 r., II PK 316/07, OSNP 2009 nr 19-20, poz. 250; 4 listopada 2008 r., II PK 100/08, OSNP 2010 nr 9-10, poz. 108; 10 marca 2011 r., II PK 241/10, LEX nr 81752; 16 czerwca 2011 r., I PK 272/10, LEX nr 1001283; 4 kwietnia 2013 r., II PK 237/12, LEX nr 1350016; 19 lutego 2014 r., II PK 130/13, LEX nr 1460978).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zgromadzony w przedmiotowej sprawie przez Sąd Okręgowy materiał dowodowy - a w zasadzie jego brak - nie był miarodajny ani wystarczający do dokonania jednoznacznych ustaleń faktycznych pozwalających na wyprowadzenie kategorycznego wniosku, że decyzje z dnia 16 października 2015 r. podwyższające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne B. Ś. oraz K. B., jako pracowników u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. za okres od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. (decyzja dotycząca B. Ś.) i za okres od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. (decyzja dotycząca K. B.) są błędne.

Przystępując do rozpoznania sprawy, w pierwszej kolejności przypomnieć należy, że zgodnie z art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika, w rozumieniu ustawy, uważa się także osobę wykonującą pracę na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, albo umowy o dzieło, jeżeli umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

W wyroku z dnia 23 maja 2014 r., II UK 445/13 (LEX nr 1475168) Sąd Najwyższy podsumowując dotychczasowe stanowisko w sprawie wykładni powyższego przepisu wskazał, między innymi, że art. 8 ust. 2a ustawy systemowej rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy wykonywania pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która umowę taką zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy, a także wykonywania pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że - będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z określonym pracodawcą - jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Celem takiej regulacji było ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych zawieranych z własnymi pracownikami dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy (umowa agencyjna, zlecenia lub inna umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu). W orzecznictwie Sądu Najwyższego w tej kwestii, zwraca się uwagę również, że na tle art. 8 ust. 2a ustawy systemowej pojęcie pracownika w zakresie ubezpieczenia społecznego nie pokrywa się ściśle z takim pojęciem, jakim posługuje się prawo pracy, a odczytywanie tego przepisu w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że

rzeczywisty stosunek prawny regulowany wymienionymi w nim umowami cywilnymi, który istnieje na gruncie prawa cywilnego, nie wywołuje skutków w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych.

Nadto w wyroku z dnia 27 listopada 2014 r., (III AUa 476/14, LEX nr 1566957) Sąd Apelacyjny w Gdańsku dokonał podsumowania stanowiska judykatury odnośnie wykładni powołanego przepisu wskazując między innymi, że z regulacją art. 8 ust. 2a ustawy systemowej koresponduje unormowanie zawarte w art. 18 ust. 1a i w art. 20 ust. 1 tej ustawy, dotyczące problematyki podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Skoro bowiem w sytuacjach, do których odnosi się art. 8 ust. 2a ustawy, mamy do czynienia z jednym, szeroko ujętym pracowniczym tytułem obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym, to konsekwentnie w art. 18 ust. 1a i następnie w art. 20 ust. 1 tej ustawy nakazano w stosunku do tych ubezpieczonych uwzględnienie w podstawie wymiaru składek również przychodu z tytułu umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub innej umowy, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia albo umowy o dzieło. Płatnikiem tych składek, w myśl art. 4 pkt 2a ustawy systemowej, jest pracodawca, który jest zobowiązany uwzględniać w podstawie wymiaru składek za swoich pracowników także przychody uzyskiwane przez tych pracowników z tytułu umów cywilnoprawnych, o ile prace w ramach tych umów wykonują w warunkach objętych dyspozycją art. 8 ust. 2a tej ustawy. Jednolite stanowisko w tej kwestii zostało zaprezentowane w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010/3-4/46), a także w wyrokach tego Sądu z dnia 14 stycznia 2010 r., I UK 252/09 (LEX nr 577824), z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 259/09 (LEX nr 585727) oraz z dnia 18 października 2011 r., III UK 22/11 (OSNP 2012/21-22/266).

W doktrynie przyjęto, że zwrot działać „na rzecz” został użyty w art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w innym znaczeniu, niż w języku prawa, w którym działanie „na czyjąś rzecz” może się odbywać w wyniku istnienia określonej więzi prawnej (stosunku prawnego). Stosunkiem prawnym charakteryzującym się działaniem na rzecz innego podmiotu jest stosunek pracy, do którego istotnych cech należy działanie na rzecz pracodawcy (art. 22 k.p.). Również wykonujący zlecenie „działa na rzecz zleceniodawcy” (art. 734 i n.k.c.). W kontekście przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej zwrot ten opisuje zatem sytuację faktyczną, w której należy zastosować konstrukcję uznania za pracownika. Jest nią istnienie trójkąta umów, tj.: umowy o pracę, umowy zlecenia między pracownikiem, a osobą trzecią i umowy o podwykonawstwo między pracodawcą i zleceniodawcą. Pracodawca w wyniku umowy o podwykonawstwo przejmuje w ostatecznym rachunku rezultat pracy wykonanej na rzecz zleceniodawcy, przy czym następuje to w wyniku zawarcia umowy zlecenia/świadczenia usług z osobą trzecią oraz zawartej umowy cywilnoprawnej między pracodawcą i zleceniodawcą.

Mając na uwadze zarówno treść powołanego art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jak i ugruntowane stanowisko Sądu Najwyższego w zakresie jego wykładni, Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że Sąd I instancji przeprowadził postępowanie dowodowe wyłącznie na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, w konsekwencji czego uznać należy, że poczynione na jego podstawie ustalenia faktyczne są niepełne i nie mogą stanowić podstawy do wydania merytorycznego orzeczenia.

Przedmiotem sporu było bowiem ustalenie, czy B. Ś. i K. B. podlegały – na podstawie przepisów art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych – obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach szczegółowo wskazanych w zaskarżonych decyzjach z uwagi na fakt, iż w tym czasie wykonywały pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P., zważywszy na to, że jednocześnie były one zatrudnione na umowę o pracę w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Rozstrzygnięcie sporu wymagało zatem dokonania m.in. ustaleń w zakresie tego, jakie czynności były wykonywane przez B. Ś. i K. B. w ramach umów cywilnoprawnych zawartych ze Spółką (...) oraz jakie czynności wykonywały w ramach umów o pracę zawartych ze Spółką (...) i kto był ich beneficjentem. W jakich godzinach uczestniczki wykonywały czynności w ramach łączącej je z (...) Sp. z o.o. umowy o pracę, a kiedy realizowały obowiązki wynikające z umów zlecenia oraz co wchodziło w ich zakres, a także czy prace świadczone na podstawie umów zlecenia były powiązane z pracami wykonywanymi w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę w firmie (...). Sąd Okręgowy analizując zakres zaskarżonych przez Spółkę (...) decyzji, jak również treść wywiezionych odwołań zupełnie pominął fakt, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazując do Sądu odwołania wnioskodawcy od decyzji z dnia 16 października 2015 r. dołączył wyłącznie akta kontroli (...) zawierające dokumenty dotyczące czynności

wykonywanych przez uczestniczki w Spółce (...), podczas gdy niezbędne dla rozpoznania sprawy były również akta przeprowadzonej – co wynika jednoznacznie z pism organu rentowego – kontroli w Spółce (...). Wskazanych akt Sąd Okręgowy nie zażądał, chociaż - jak podnosił pozwany w toku prowadzonego postępowania - zawierały one szereg dokumentów niezbędnych dla dokonania ustaleń faktycznych, na których pozwany oparł zaskarżone decyzje. Podkreślić należy, że ZUS prowadził postępowania kontrolne zarówno w Spółce (...) jak i (...), albowiem oczywistym było, że dopiero analiza przedmiotów działalności każdej z firm, (ewentualnego) zakresu realizowanej pomiędzy mini współpracy, jak również zakresów obowiązków uczestniczek postępowania świadczonych na rzecz każdej ze spółek w ramach łączących je umów, będzie mogła stanowić podstawę do wyprowadzenia wniosków w przedmiocie zarówno wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne B. Ś. oraz K. B., jak i podmiotu zobowiązanego do ich uregulowania. Na podstawie przeprowadzonej kontroli ZUS uznał, że faktycznym beneficjentem wykonywanej przez uczestniczki postępowania pracy, realizowanej w ramach umów zlecenia, zawartych ze Spółką (...) była Spółka (...) i zobowiązał ją do uregulowania zaległych składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, przy czym podstawą do tak dokonanych ustaleń były dane zgromadzone w aktach kontroli przeprowadzonych w każdej z firm. Sąd badając trafność decyzji pozwanego nie dysponował aktami z postępowania kontrolnego przeprowadzonego w Spółce (...), a wszelkie ustalenia oparł na protokole kontrolnym sporządzonym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, co bezsprzecznie uprawnia Sąd Odwoławczy do wyprowadzenia wniosku, że postępowanie dowodowe w sprawie zostało przeprowadzone w sposób pobieżny z wykorzystaniem materiału, który – w kontekście przedmiotu sprawy – był nieprzydatny.

Jak wynika z uzasadnienia apelacji - którą to okoliczność pozwany podnosił również w toku postępowania przed Sądem I instancji - w protokole przesłuchania z dnia 1 grudnia 2014 r. K. B. zeznała, że prace z tytułu zawartych umów zleceń z firmą (...) Sp. z o. o., były zlecane przez te same osoby, którym podlegała z tytułu umowy o pracę. Praca była wykonywana w czasie 8 godzinnego czasu pracy w Spółce (...), ponadto prace wykonywane na podstawie zawartych umów zleceń były powiązane z pracami wykonywanymi w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę w firmie (...). Powyższa okoliczność nie została jednak w żaden sposób wykazana, albowiem stanowiła przedmiot zainteresowania pozwanego w trakcie kontroli prowadzonej w Spółce (...), zaś akta jej dotyczące nie zostały dołączone do akt sądowych. Sąd nie dysponował powyższym protokołem, jak również protokołem kontroli przeprowadzonej w przedmiotowej spółce, co jednak nie przeszkodziło mu dokonać „jednoznacznych ustaleń” w zakresie rodzaju wykonywanych przez uczestniczki czynności, jak również beneficjenta świadczonej przez nich pracy. Takie ustalenia były - zdaniem instancji odwoławczej - zbyt daleko idące. Dokonując ich, Sąd wskazał wprawdzie, że oparł się na protokole kontroli przeprowadzonej w Spółce (...), który – jak wyjaśniał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 grudnia 2013 r. (I UK 156/13) – jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. i korzysta z domniemania zgodności z prawdą, to jednak nie zwalniało go to z obowiązku zażądania od pozwanego wszelkich dokumentów, które pozwoliłyby na wyjaśnienie wszystkich okoliczności spornych. W uzasadnieniu powołanego orzeczenia Sąd Najwyższy wskazał, że z treści art. 244 k.p.c. w związku z art. 252 k.p.c. wynika, że dokumenty urzędowe korzystają z dwóch wzruszalnych domniemań prawnych, tj. z domniemania autentyczności (iż dokument pochodzi od osoby lub organu wskazanego jako jego wystawca) oraz z domniemania zgodności z prawdą (iż zaświadcza on prawdziwy stan rzeczy). Domniemanie zgodności z prawdą z natury rzeczy występuje jedynie przy dokumentach typu sprawozdawczego, czyli dokumentach informujących, narratywnych. Jedynie bowiem w dokumentach sprawozdawczych, tj. w dokumentach zawierających oświadczenia wiedzy (np. raporty, sprawozdania, zaświadczenia, poświadczenia, protokoły, pokwitowania, decyzje administracyjne deklaratywne, notatki urzędowe) występuje kwestia, czy dokumenty te przedstawiają stan rzeczy zgodny ze stanem rzeczywistym (prawdziwym). Z tych przyczyn domniemanie zgodności treści dokumentu urzędowego z prawdą wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. dotyczy wyłącznie dokumentów urzędowych sprawozdawczych (narratywnych). Do takich dokumentów z całą pewnością należy protokół kontroli sporządzony przez inspektora kontroli Zakładu. Faktem jest, że przedłożony przez pozwanego protokół został oparty na ustaleniach, z których nie wszystkie zostały dokonane w oparciu o dokumenty okazane przez Spółkę (...), niemniej jednak za wskazane braki wnioskodawca nie może obwiniać pozwanego, albowiem sam odmówił przedłożenia materiału dowodowego, którego żądał inspektor kontroli. Oczywiście Spółka miała prawo kwestionowania działań oraz ustaleń poczynionych przez pozwanego w toku postępowania kontrolnego – z którego to prawa skorzystała – niemniej jednak, samo podważenie zasadności wyprowadzonych przez ZUS wniosków bez

przedłożenia dowodów na okoliczności przeciwnie nie jest wystarczające do obalenia domniemania wynikającego ze sporządzonego przez organ rentowy protokołu. Niedopełnienie przez Spółkę jej ustawowych obowiązków, jako płatnika składek i jako pracodawcy w zakresie chociażby prowadzenia w sposób zgodny z obowiązującym prawem ewidencji czasu pracy nie może działać na jej korzyść w tym sensie, że zostanie ona zwolniona z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia pracowników. Obowiązek pracodawcy dokumentowania wypłacanego wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń związanych z pracą odrębnie dla każdego pracownika został określony w § 8 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika (Dz.U. Nr 62, poz. 286 ze zm.), oraz w przepisach ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 330). Brak stosownej dokumentacji obciąża Spółkę, a nie organ rentowy, co oznacza, że podważenie treści ustaleń protokołu kontroli, mających przełożenie na treść decyzji, może nastąpić jedynie poprzez wykazanie, iż pracownicy Spółki (...) faktycznie nie wykonywali żadnych obowiązków na rzecz Spółki (...), z których korzyści czerpałby wnioskodawca. Powyższych okoliczności Spółka (...) nie wykazała odmawiając przedłożenia niezbędnej dokumentacji żądanej – zdaniem wnioskodawcy bezzasadnie - przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Przypomnieć należy, że stosownie do treści art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, do zakresu działania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych należy między innymi realizacja przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności wymierzanie i pobieranie składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. A skoro tak, to bezsprzecznie ZUS ma prawo do kontroli realizacji przepisów o ubezpieczeniach społecznych, a w szczególności stwierdzania i ustalania obowiązku ubezpieczeń społecznych, sprawdzania, czy w określonym, objętym zakresem kontroli stanie faktycznym, płatnik składek wywiązał się ze wszystkich nałożonych nań obowiązków, w tym także czy prawidłowo ów stan faktyczny zakwalifikował pod względem prawnym, a co za tym idzie, dokonał prawidłowo zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych oraz prawidłowo obliczył i zapłacił składki na te ubezpieczenia (art. 86 ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy systemowej). Uprawnienie takie niewątpliwie przysługiwało więc także Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w związku z kontrolą przeprowadzoną zarówno w (...) Sp. z o.o., jak i w Spółce (...), albowiem jak wyjaśniał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 stycznia 2001 r. II UKN 175/00 (Lex 54775), organ rentowy działając w sprawach z ubezpieczenia społecznego jest przede wszystkim organem wykonującym zadania z zakresu ubezpieczenia społecznego, które zapewniają ubezpieczonym i członkom ich rodzin świadczenia pieniężne z tworzonych na ten cel funduszy, których wypłatę gwarantuje Państwo.

Analizując dalsze ustalenia poczynione przez Sąd I instancji wskazać należy, iż niezrozumiałym dla Sądu Apelacyjnego jest również przyjęcie, że spółki (...) i (...) - mając różne przedmioty działalności – w zasadzie ze sobą nie współpracują, podczas gdy, jak wynika z treści zaświadczeń o numerze identyfikacyjnym REGON przeważającą działalnością Spółki (...) jest produkcja sprzętu elektronicznego, zaś Spółki (...) produkcja elementów elektronicznych, co oznacza, że jednak pewna zbieżność w zakresie rodzaju prowadzonej działalności istnieje. O powyższym świadczy również to, że – jak podkreślił pozwany w odpowiedzi na odwołanie – Spółka (...) jest związana w zakresie prowadzenia działalności umową ramową ze Spółką (...). A zatem pomiędzy firmami bezsprzecznie istnieje „jakiś” rodzaj współpracy, która być może znajduje odzwierciedlenie również w umowach zawieranych z ich pracownikami. Powyższej okoliczności Sąd jednak nie wyjaśnił, albowiem nie zażądał ani od Spółki (...), ani (...) przedłożenia łączącej ich umowy, której treść (prawdopodobnie) pozwoliłaby na poczynienie jednoznacznych ustaleń we wskazanym wyżej zakresie. Nie bez znaczenia dla dokonywanych ustaleń pozostaje również fakt, że obie spółki mają swoją siedzibę przy ul. (...) w P. oraz to, że J. P. w każdej z firm pełni rolę wspólnika, a nadto w Spółce (...) dodatkowo funkcję Prezesa Zarządu, a w Spółce (...) – prokurenta. W ocenie Sądu Apelacyjnego związek pomiędzy spółkami jest niezaprzeczalny, kluczowym pozostawało jedynie ustalenie, w jaki sposób i czy przekłada się on na obowiązki pracowników w nich zatrudnionych.

Sąd nie zbadał w wystarczającym stopniu, na czym polegały obowiązki uczestniczek określone w zawartych przez nie umowach zlecenia, jako „trening i szkolenie wg bieżącego i zmiennego zapotrzebowania Zleceniodawcy” lub „prace administracyjne i biurowe wg bieżącego i zmiennego zapotrzebowania Zleceniodawcy”. Zakres przedmiotowych

umów był w zasadzie nie ograniczony i mógł być dowolnie modyfikowany i dopasowywany do aktualnych potrzeb Zleceniobiorcy. Doprecyzowując zakres powierzonych uczestniczkom czynności J. P., słuchany w charakterze przedstawiciela uczestnika (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (co nakazuje oceniać jego zeznania w sposób niezwykle ostrożny, albowiem jest on stroną bezpośrednio zainteresowaną rozstrzygnięciem) wskazał wprawdzie, że uczestniczki dokonywały rozliczeń finansowych, sporządzały wyceny, przeliczenia ekonomiczne, np. cen, wartości materiałów poprodukcyjnych, a także statystyki, niemniej jednak nie może to prowadzić do uznania, że zakres obowiązków został ustalony w sposób na tyle szczegółowy, aby możliwym było zweryfikowanie, czy nie pokrywał się on z zakresem czynności wynikających z umów o pracę zawartych ze Spółką (...), zwłaszcza, jeśli weźmie się pod uwagę, że - jak zeznała w toku postępowania administracyjnego K. B. - do jej obowiązków w Spółce (...) również należała m.in. wycena produktów. Podkreślić należy, że Sąd I instancji – dysponując wiedzą, że umowy zlecenia były w obu przypadkach każdorazowo zawierane na czas nieokreślony, a nadto, że uczestniczki otrzymywały różniące się w poszczególnych miesiącach wynagrodzenie – winien dokonać szczegółowych ustaleń w zakresie tego, co w każdym miesiącu było przedmiotem łączących K. B. i B. Ś. ze Spółką (...) umów zlecenia, a następnie zbadać, czy realizowane przez uczestniczki czynności były zbieżne z czynnościami, które wykonywały one w ramach umowy o pracę zawartej z (...) Sp. z o.o. Stopień ogólności poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń jest na tą chwilę tak znaczny, że nie pozwala na zweryfikowanie zasadności decyzji pozwanego z dnia 16 października 2015 r. Nadto zaznaczyć trzeba, że umowy zlecenia nadesłane przez B. Ś. do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w maju 2015 r., podpisane przez J. P. i obejmujące okres od 3 stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. zostały – jak twierdziła uczestniczka - przygotowane dopiero w październiku 2014 r. (k.3491 akt ZUS), chociaż – jak wyjaśnił J. P. – nie były one sporządzane na piśmie, gdyż nie było takiej potrzeby (?). Jeśli zatem – jak twierdzi uczestnik – nie były one sporządzane na piśmie, to w jaki sposób znalazła się w ich posiadaniu uczestniczka postępowania i dlaczego twierdzi, że zostały one sporządzone dopiero dwa lata po okresie, na który były zawarte. Powyższych wątpliwości Sąd również nie wyjaśnił.

Sąd winien także zobligować wnioskodawcę do przedłożenia szczegółowego zakresu obowiązków uczestniczek postępowania realizowanych w ramach umowy o pracę oraz Spółkę (...) do przedłożenia szczegółowego zakresu obowiązków uczestniczek realizowanych w ramach umowy zlecenia oraz przesłuchać na powyższą okoliczność zarówno K. B., jak i B. Ś. i dopiero wówczas dokonać ustaleń w zakresie powierzonych im czynności. Dodatkowo, z przeprowadzonego postępowania nie wynika w sposób jednoznaczny, kto był bezpośrednim przełożonym uczestniczek, zwłaszcza, że w tym zakresie występują rozbieżności. Sąd przesłuchał wprawdzie na powyższą okoliczność C. R., który - jak podawała B. Ś. - był jej bezpośrednim przełożonym, co jednak – przy dodatkowym ustaleniu, że prowadzi on odrębną działalność gospodarczą i jedynie współpracuje ze Spółką (...), świadcząc na jej rzecz określone usługi – wydaje się być co najmniej niezrozumiałe. Sąd nie poczynił również ustaleń w zakresie czasu (godzin), w jakim uczestniczki świadczyły pracę na rzecz każdej ze spółek oraz miejsca, w którym powierzone im obowiązki były wykonywane, co jest o tyle istotne, że – jak podała K. B. składając wyjaśnienia w pozwanym organie w dniu 21 kwietnia 2015 r. – „praca wykonywana w ramach tych umów [umów zlecenia] wykonywana była w tych samych godzinach co w firmie (...) Sp. z o.o., nie było podziału godzin między firmę (...) a (...)” (k.3475 akt ZUS). B. Ś. podała z kolei – jak wskazał pozwany w protokole kontroli przeprowadzonej w Spółce (...) (k.3617 akt ZUS) – że „z umowy zlecenia miała otrzymywać dodatkowo premię. Umowy zlecenia na piśmie otrzymała dopiero po dwóch latach z zakresem obowiązków monter, odmówiła ich podpisania, ponieważ nie wykonywała pracy montera i nie знаła się na tym. W ubiegłym roku w październiku firma przesłała do niej umowy zlecenia celem ich podpisania, ale w zakres obowiązków wpisano trening i szkolenie, których nigdy nie wykonywała”. Nie bez znaczenia pozostaje jednak fakt, że żaden z wymienionych protokołów nie został podpisany przez osobę składającą wyjaśnienia, co winno skłonić Sąd do zweryfikowania znajdujących się w nich danych poprzez skuteczne wezwanie uczestniczek i przesłuchanie ich na sporne okoliczności. Sąd nie wezwał również Prezesa Zarządu (...) Sp. z o.o. D. R. celem przesłuchania na okoliczności związane z zawieraniem pomiędzy spółką a uczestniczkami umowami o pracę, rodzajem powierzonej im pracy, czasem, w jakim była świadczona, czy sposobem ustalenia wysokości i wypłaty wynagrodzenia, zwłaszcza, że przedłożona w toku kontroli w spółce dokumentacja osobowa była niepełna oraz zawierała szereg skreśleń. Nie bez znaczenia pozostaje również fakt, że w toku kontroli w spółce (...) nie została przedłożona ewidencja czasu pracy, a skoro tak, to Sąd nie miał możliwości zweryfikowania godzin, w których uczestniczki świadczyły pracę oraz

ustalenia, czy (ewentualnie) nie pokrywały się one z godzinami, w których świadczyły prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

Sąd nie ustalił również, kto był bezpośrednim przełożonym uczestniczek, przyjmując - o czym wspomniano wyżej - że bezpośredni nadzór nad wykonywaną przez nie pracą sprawował C. R., który - co zastanawiające - nie jest nawet pracownikiem żadnej ze spółek. W spornym okresie - jak zeznał (k. 141 as) - świadczył on wprawdzie w ramach prowadzonej działalności gospodarczej usługi na rzecz Spółki (...), niemniej jednak żadna z uczestniczek nie była mu podporządkowana, choć one same - w toku postępowania kontrolnego prowadzonego przed ZUS - wskazywały na C. R., jako ich bezpośredniego przełożonego. Również ta okoliczność nie została przez Sąd wyjaśniona.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przeprowadzone - w znikomym zakresie - przez Sąd I instancji postępowanie dowodowe w żadnej mierze nie pozwoliło na dokonanie ustaleń faktycznych, które pozwoliłyby na wyprowadzenie jednoznacznych wniosków w zakresie podlegania przez B. Ś. i K. B. - na podstawie przepisów art. 8 ust. 2a w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach szczegółowo wskazanych w zaskarżonych decyzjach. Sąd bowiem dysponując wiedzą, iż w tym samym czasie uczestniczki wykonywały pracę na podstawie umowy zlecenia na rzecz (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. oraz były zatrudnione na umowę o pracę w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P., nie posiadając żadnych materiałów dowodowych w postaci zakresu obowiązków (wykonywanych w ramach każdej z umów) świadczonych w spornych okresach na rzecz każdej ze spółek, umowy ramowej zawartej pomiędzy spółkami, rodzaju świadczonych przez każdą ze spółek usług oraz ich ewentualnego związku, czasu pracy uczestniczek, czy sposobu ustalania wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez nie z tytułu wykonywania umowy o pracę oraz umowy zlecenia, uznał, że współpraca pomiędzy każdą ze spółek odbywała się w minimalnym zakresie, a efekty prac realizowanych przez uczestniczki w ramach łączącej je ze spółką (...) umowy zlecenia wykorzystywała wyłącznie spółka (...). Ustaleń takich Sąd pierwszej instancji dokonał ograniczając się w zasadzie do stwierdzenia, że z zebranych dowodów (których ?) wynika, że czynności, które uczestniczki wykonywały w ramach stosunku pracy ze spółką (...) oraz te które wykonywały na podstawie umowy cywilnoprawnej, zawartej ze spółką (...) różniły się, przy czym powyższe ustalenie oparł wyłącznie na zeznaniach J. P. - prokurenta reprezentującego spółkę (...). Jednocześnie Sąd wskazał, że choć obie spółki „ze względu na swoją historię, a także wzajemne zależności personalne działają jak firma rodzinna, [który to] stan wpływa na organizację pracy w obu spółkach”, to jednak ich działalności nie pokrywają się (choć trudno ocenić na jakiej podstawie Sąd to ustalił), w konsekwencji czego nie jest możliwe, aby uczestniczki postępowania zawierając umowy zlecenia ze spółką (...) i wykonując powierzone w ich ramach obowiązki, świadczyły pracę, której beneficjentem byłaby spółka (...), albowiem - jak uznał Sąd - nie była ona zainteresowana efektem świadczonej przez nie na rzecz spółki (...) pracy. Podnoszone okoliczności, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie są wystarczające dla uznania, że w sprawie nie zaistniały podstawy do zastosowania unormowania art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Na powyższą okoliczność bowiem, Sąd Okręgowy nie przeprowadził postępowania dowodowego, w konsekwencji czego wyprowadzenie - na tym etapie - tak dalece idących wniosków skutkujących zmianą decyzji pozwanego z dnia 16 października 2015 r. uznać należy za - co najmniej - przedwczesne.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy winien przeprowadzić stosowne postępowanie dowodowe zgodnie z regułami postępowania cywilnego, a zgromadzony materiał dowodowy ocenić zgodnie z zasadami określonymi w art. 233 k.p.c., dokonać ustaleń faktycznych istotnych z punktu widzenia przedmiotu sporu i wyjaśnić podstawę prawną wyroku z przytoczeniem przepisów prawa materialnego.

W pierwszej kolejności Sąd zażąda od pozwanego akt z kontroli przeprowadzonej w spółce (...), albowiem znajdujące się w nich dokumenty - co podkreślał organ rentowy w toku postępowania - są kluczowe dla poczynienia znamienych dla sprawy ustaleń. Nadto Sąd winien wezwać i przesłuchać K. B., B. Ś., J. P. i D. R. na okoliczność świadczonej przez uczestniczki pracy, jej czasu, rodzaju i wysokości wypłacanego wynagrodzenia, a w szczególności zakresu wykonywanych na rzecz każdej ze spółek obowiązków. Sąd winien również zobligować pełnomocnika spółek do przedłożenia umowy ramowej zawartej pomiędzy spółkami, albowiem ustalenie reguł, na jakich prowadzą one współpracę, jak również jej zakresu, ma zasadnicze znaczenie dla dokonania kluczowych z punktu widzenia

przedmiotu niniejszej sprawy ustaleń. Sąd Okręgowy dopuści też inne dowody, których potrzeba powołania wyniknie w toku postępowania, a następnie na ich podstawie dokona pełnej i wszechstronnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego. W oparciu o dowody, które zgromadzi, Sąd Okręgowy ustali na czyją rzecz, dla jakiej spółki wykonywały pracę uczestniczki w ramach umowy cywilnoprawnej. Ustali także, kto przydzielał im zadania i obowiązki z tytułu każdej z tych umów, jakie były zasady przydzielania tych obowiązków, jak były odbierane i rozliczane efekty ich pracy z tych umów, jak następnie przekładało się to na wynagrodzenie z każdej z umów, czy wysokość wynagrodzenia uzależniona była od efektów pracy (z przesłuchania J. P. wynika, że B. Ś. czasami dostawała pieniądze za gotowość do wykonania zlecenia), w jaki sposób i w jakich okresach podlegało ono rozliczeniu oraz przez kogo. Sąd pierwszej instancji dokonała również porównania przedmiotów działalności obydwu spółek i dopiero na podstawie tak pozyskanych materiałów dokona ustaleń, która ze spółek odniosła rzeczywiste korzyści z rezultatów pracy uczestniczek z tytułu umów zlecenia.

Przeprowadzenie postępowania dowodowego w powyższym zakresie pozwoli Sądowi Okręgowemu na dokonanie merytorycznej oceny zasadności wydanych decyzji, do których należy odnieść treść rozstrzygnięcia zawartego w sentencji wyroku. Nie przesądzając bowiem o zasadności roszczenia wnioskodawcy Sąd odwoławczy stoi na stanowisku, że przed wydaniem orzeczenia należało przeprowadzić wszelkie możliwe i wiadome Sądowi Okręgowemu dowody na okoliczność tego, czy zachodzą przesłanki do zastosowania art. 8 ust. 2a i art. 18 ust. 1a ustawy systemowej i w konsekwencji podwyższenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne B. Ś. oraz K. B., jako pracowników u płatnika składek (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P. za okres od stycznia 2011 r. do lutego 2012 r. (decyzja dotycząca B. Ś.) i za okres od stycznia 2011 r. do grudnia 2013 r. (decyzja dotycząca K. B.).

Dopiero bowiem zebranie i wszechstronna analiza materiału dowodowego pozwoli Sądowi Okręgowemu na prawidłową ocenę merytorycznej zasadności zaskarżonych decyzji organu rentowego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Apelacyjny uznał, że na obecnym etapie nie istnieje możliwość oceny prawidłowości wydanego orzeczenia, co skutkuje koniecznością uchylecia wyroku Sądu pierwszej instancji celem ponownego rozpoznania sprawy.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c, orzekł jak w wyroku.

SSA Małgorzata Gerszewska SSA Bożena Grubba SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń